Ч. 161 (11.414). Львів, неділя 22. липня 1928. Оплачено готівкою [Prenumerata opłacona gotówką]. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

VI. Конгрес Комінтерну.

Львів, 21. липня 1928.

Москві відкрили дня 17. липня ц. р. VI.-тий з черги конгрес комуністичного інтенаціоналу (Комінтерну). Досі прибуло на нього 350 делегатів комуністичних партій з 35 країв. До президії конгресу ввійшли: Бухарін, теперішній голова екзекутиви Комінтерну; Сталін, ґенер. секретар ВКП.; Кляра Цеткін (Німеччина); Тельман. Кашен, (Франція) і 28 визначніших провідників комуністичних партій.

Останній пятий конгрес Комінтерну відбувся в Москві перед чотирма роками. Тоді були зовсім відмінні від теперішніх політичні відносини в світі та зовсім інший уклад сил в Европі та інших частинах земного гльобу. Комінтерн мав тоді менче філій у виді комуністичних партій поодиноких країн, а попри те всі тодішні партії були щойно в організаційних завязках. Тепер нараховує цей світовий осередок і штаб комунізму 54 секції, тобто 54 філії по ріжних краях усіх частин земного суходолу. Від останнього конгресу досі Комінтерн помітно скріп в організаційному відношенні та набув величезний запас досвіду. Мета Комінтерну — як відомо — величезна, а саме: організація комунізму в цілому світі та підготовка соціяльної революції як засобу до введення по всіх краях світу комуністичної диктатури, прозваної більшовиками диктатурою пролетаріяту. Таким чином Комінтерн протиставить себе всьому світови, всім державам та їх устроям за винятком очевидно СРСР. Можна іронізувати з того непомірно великого завдання Комінтерну, можна сміятися з його провідників, можна обезцінювати перманентно тріваючий, проголошений і все підтримуваний Комінтерном стан війни між ним і всім капіталістичним світом, але не можна ні Комінтернові ні його керманичам зробити закиду непослідовности, невидержаности або зневіри в реалізацію своєї мети.

Він посувається черепашиними кроками вперід. Колиж навіть відступить на крок назад на одному відтинку, то зате посунеться вперед на кількох інших відтинках боєвого фронту. А все те відбувається зорґанізовано, хоч і дуже повільно в приноровленні своєї стратегії до дуже і дуже далекої мети. Коли лідери Комінтерну будуть на VI. конгресі робити підсумки праці всіх своїх філій за минулих чотири роки, то без сумніву повинні виказати, що поза межами СРСР. білянс їхньої праці значно більший ніж у самому СРСР. В усіх державах Европи, Азії й Америки комуністи тепер розмірно сконсолідовані, а останні наприклад вибори в Німеччині та Франції наглядно доказали, що вони там організаційно розростаються та набирають поважної сили. Отже поза межами СРСР. помітний зріст комунізму, а в самому СРСР. є явна його декаденція. Там він сильний не лише комінтернськими субсідіями, але й романтичним наставленням психіки до краю соціялізму тобто до СРСР., а тут, то є в СРСР, комунізм підриває та точить боляк внутрішніх партійних терть, непорозумінь і крім того — а це найважніше — великорозмірні невдачі комуністичних експериментів на господарському фронті.

Якаж конкретна програма праць конґресу? Отже крім звіту з діяльности Виконкому Комінтерну за 4 роки, прийдуть на порядок: програма (ідеольоґічна її частина і тактика) Комінтерну, справи революційних рухів у кольоніях та засоби боротьби проти небезпеки війни. Орієнтаційні гасла для праці VI конґресу Комінтерну сформулював Сталін дня 13. липня ц. р. на зборах т. зв. активу ленінградської партійної орґанізації у висновках до свого реферату ось як: „завдання комуністичних партій: по перше, невтомно боротися з соціял-демократизмом по всіх лініях — і по лінії економічній, включаючи сюди викривання всякого пацифізму для завоювання більшости робітничої кляси; по друге, утворити єдиний фронт робітників передових країн та трудових мас кольоній, щоби відвернути небезпеку війни, або коли війна настане — перетворити імперіялістичну війну в війну громадянську, розгромити фашизм, повалити капіталізм, встановити радянську владу, визволити з неволі кольонії та зорґанізувати всесвітню оборону першої в світі робітничої республики".

Ось в тому цитаті сформульовані дуже вичерпуючо ті основні проблеми й завдання, які буде розробляти VI. конгрес Комінтерну. Здається, що все те утопійні речі. Одначе коли зважити та проаналізувати ту політичну атмосферу, якою насичена не тільки Европа, але й інші частини світу, коли приглянутися ближче наростаючим суперечностям між Анґлією та Зединеними Державами Північної Америки, тими останніми і Японією, а далі між Анґлією і Францією, тією останньою й Італією і богато богато іншим назріваючим конфліктам, то прийдеться ствердити, що праця Комінтерну має мало спільного з балачками на тему відірваних нереальних та утопійних справ.

А щож робиться для паралізування роботи і впливів Комінтерну? В тій ділянці не робиться нічого! Але за те навпаки, робиться богато для успішности праці та впливів Комінтерну. Лігу Націй, що мала нібито стояти на сторожі мира й справедливости в міжнародніх взаєминах, зокремаж на сторожі прав поневолених, самі її творці перетворили в жалюгідну шопку, в трибуну нещирої пацифістичної фразеольоґії і накінець знищили до неї та її авторитету всяке довіря. Наслідком того втратили і свій авторитет. Вся створена ними політична атмосфера переладована й пересичена военними бацилями як ніколи та ледви пропускає крізь себе лукаві пацифістичні фрази. Всі невдачі та компромітації великодержав, передовсім у ділянці пасифізму, знаменито використовують для своїх цілей керманичі Комінтерну та кують для себе капітал, особливо серед усіх поневолених та покривджених світу. Тому нічо дивного, що морально почувають себе комуністи в праві не тільки виповідати війну цілому світові, але й її фактично вести. Бож війна ця ведеться повільно й систематично а при тім безперервно не від нині. Вона й не припиниться доти, доки не прийде до ґенерального зудару між тими двома світами. Шестий Конґрес Комінтерну саме й має за завдання посередніми чи безпосередніми дорогами приспішити цей зудар як не на цілому фронті то бодай на одному його відтинку, надіючись, самозрозуміло, на перемогу.

Бути чи не бути?

Трудноші „Рідної Школи".

Наші часописи оповістили знов не тільки заклик Головної Управи, але й інші статті про критичний стан „Рідної Школи". Слушно сказано в одному дописі „Нового Часу", що наше громадянство так уже привикло до відозв, закликів, просьб і гроз́ьб, щоби йти в допомогу „Рідній Школі", що це не робить на нього ніякого враження. А наслідком того є якнайменше, що на „Рідну Школу" впливає щораз то менше жертв. Виходить воно так, як у тій байці, що збиточний вівчар страшив громадян криком: вовк! вовк! так довго, доки вони не перестали зважати на його заклик і не прийшли йому на поміч навіть тоді, коли вовк дійсно вдерся в кошару овець і наробив шкоди. Боїмося, щоби воно не сталося так і з „Рідною Школою", та щоби громадянство по розвалі цеї установи до чого воно саме йде, не оправдувало своєї байдужности тим, що воно, мовляв, не думало, не припускало, щоби справа малася так лихо, бо рік-річно друковано безліч відозв про негайну потребу допомоги „Рідній Школі", і хоч та поміч щораз меншала, то „Рідна Школа" таки не пропадала, як це в тих закликах заповідувано.

Щоби запобігти небезпечній думці, що воно й цим разом не так страшно, як написано, треба нашому громадянству знати, що Головна Управа „Рідної Школи" й попередніми роками ніколи не страшила громадянство видумками про лихий стан фінансів цього товариства, бо воно виказувало все недобори, які постійно зростали, а що ці довги не довели досі до розвалу „Рідної Школи" то пояснюється це тим, що з одного боку „Пенсійний фонд **українських** службовиків", якому Головна Управа і Старшини Кружків „Рідної Школи" завинили великі суми, ждала терпеливо полагоди довгів, а з другого боку **українські** фінансові інституції давали кредити. Із цим роком устало одно і друге, бо пенсійний фонд перейшов на **державний** заклад обезпеки прив. службовиків. Він і домагається тепер сплати залеглих вкладок під загрозою екзекуції, а фінансові інституції вимагають звороту позичок, припиняючи дальші кредити.

Щоби цього року не допустити до екзекуцій і ліцитацій останнього майна товариства, виєднано згоду вірителів на сплату довгів ратами, які необхідно треба додержувати. Ось тому то вже від кількох місяців не стає гроша на платні учительству, а з кінцем шкільного року, коли то перестали напливати шкільні оплати, дійшло до того, що учительство „Рідної Школи", а з ним і його родини, разом кількасот душ, перебувають вакації голодуючи. Так то пояснюється, чому дотеперішня постійна фінансова скрута „Рідної Школи" перетворилася зараз у гостру кризу, яка безумовно загрожує її дальшому існуванню, якщо українське громадянство не поспішить їй негайно з громадною допомогою, як минулого року жертвам повені, рятуючи не тільки учительство від голоду, але й рідну школу від розвалу.

А це мусітиме наступити неминуче вже з новим шк. роком, якщо українське громадянство не подбає впеоед про **негайну значну** поміч на залеглі платні вчительству, а опісля про фонди, конечні на удержування поодиноких народніх шкіл УПТ-ва. Цим повинні занятися безпроволочно дотичні Кружки „Рідної Школи", укладаючи докладний преліміпар кожної школи на шк. р. 1928-9. і зважаючи при тім на те, щоби їхні середні школи не виплачували своїм учителям 100-проц. державних поборів із всіми додатками, ба, навіть тринацяту платню, а за те народне вчительство мліло з голоду.

Виконання отсього завдання українського громадянства є в першу чергу обовязком мозку нації, себто всіх, що свідомі ваги „Рідної Школи", що уявляють собі наслідки катастрофи страшної моральної, колиб завалилася для нації, що ще спиняє й ця остання гать, повінь винародовлювання нашої молоді. Розвал цеї національної тверди...

ниві вже навіть почався звинесиням кількапацятьох кляс, ба, й кількох шкіл з новим шк. роком.

Звертаючи громадянству увагу на грізне лихо, сповнили ми свій обовязок, і надіємося, що найдеться в кожній громаді бодай одна свідома справи одиниця, яка займеться безпроволочно організацією жертвенности на „Рідну Школу", від чого залежить, чи бути їй, чи не бути, тай чи ми нація життєздатна й гідна пошани.

Громадянин.

Славянські вчені у Празі.

II-ий Зізд славянських ботаніків.

Дня 24.—30. травня відбувся в Празі II. зізд славянських ботаніків, у межах VI. зізду чехословацьких природників, лікарів та інжинірів, пристосованого до святкування 10-річного істнування ЧСР.

Скликало зізд чехосл. ботанічне товариство в Празі, на чолі з проф. д-р Б. Немцом, проф. д-р К. Домінoм, проф. д-р К. Кавіною і проф. Новаком. Зізд почався 24. травня в ботанічнім Інституті Карлового університету промовою голови зізду проф. Немца. Проф. Немец вупинився над конечною потребою живого контакту між ученими славянських народів, хочби у формі зіздів, аби спільними силами вони старалися заняти поважне місце в природничих науках.

З огляду на передвоєнні обставини більшість славянських народів не мала можливости з причин політично-економічних плекати відповідно ботаніку, бо це вимагало великих видатків на лабораторії та кабінети. Цим і пояснюється, що славяне не можуть виказатися тим розвитком природничих наук, що нпр. німці і інші державні народи.

Минулих десять років самостійного істнування славянських народів пройшли вже під знаком інтензивної праці у всіх галузях науки, завдяки допомозі своїх урядів. Славяне повинні би виступати на міжнародньому форумі-науковому як одностайний славянський чинник. Першим кроком до переведення цього вважає проф. Немец необхідність друкування праць славянських учених у своїх рідних мовах, бо як виявилося, всі праці славян друковані в неславянських мовах, пішли на рахунок того народу, в мові якого ця праця появилась. Необхідно скликати славянські наукові зізди, за якими стежать і неславяни і цим мають змогу бачити працю славянських учених.

З привітами виступали крім чехів, проф. Стоянов від болгар, проф. Воук — від югославян, проф. Войціцкі — від поляків, проф. Черeдіїв — від українців, проф. Ільїн — від росіян, а проф. д-р О. Колесса від імени Українського Академічного Комітету в Празі.

Поодинокі делегації були крім великої чеської, дуже чисельно заступлені. Болгарія з огляду на землетрус вислала лише проф. Стоянова; югославянську делегацію заступав проф. Воук; російську з еміграції — проф. Ільїн і проф. Ширяєв; українську — проф. Чередіїв (Україн. Подебр. Академія), доц. Мазепа (Подєбради), д-р Пасічник Дм. (лектор Україн. Педагог. Інституту в Празі) і інж. Савич.

Цьогож дня відбулася прогулька до Пругоничного державного парку, який уявляє резервацію найбогатшої фльори та є в цілій Европі одинокою по розміру та богатству збіркою рослин.

25. травня відбулася цілоденна прогулька до Карлового Тину (Карльштайн) під Прагою під проводом проф. Доміна. 26. травня в год. 10-ій дополудня в „Народньому Дівадлі" урочисте відкриття VI. зізду чехословацьких природників, лікарів та інжинірів в присутности президента республики д-ра Т. Масарика. Від українців засідав у почесному виділі академик проф. д-р І. Горбачевський, якого появу та привіт зустріла кількатисячна маса учасників голосними оплесками.

Відчити ботанічного зізду читав кожний у своїй мові і дискусію вели так само.

У неділю були окремі сходини ботаніків, присвячені питанням взаємин славянських ботаніків, щодо обміну часописів, публікацій, то-що.

Дня 29. травня на закінчення зізду ботаніків президія запропонувала кілька резолюцій. Ухвалили сталий обмін літературою, виміну молодих учених ботаніків між славянськими державами та скликання майбутніх зіздів. Щодо утворення федерації славянських ботаніків то первісно пропонували утворити зараз-же федерацію з тим, щоби росіяни дістали два місця, один від СРСР, друге від еміграції. На внесення українського делегата д-ра Д. Пасічника, щоби українцям також признали заступництво, після короткої дебати внескодавця з російським проф. Ільїном, проф. Подпера (Брно, університет) поставив резолюцію, яка передбачувала утворення покищо організаційного комітету з тим, щоби до нього входили представники славянських ботанічних товариств, при чім до цього організаційного комітету **мають бути закликані обовязково українці**. Тому, що це найбільш відповідало майбутнім можливостям український делегат погодився на таку зміну і в формі внесення проф. Подпери. Цю резолюцію приняв одноголосно весь зізд.

На пропозицію проф. Войціцького, голови польської делегації, слідуючий III. зізд славянських ботаніків має бути у Варшаві в р. 1931.

Щодо зовнішнього вигляду зізду то треба сказати про його надзвичайну організацію, продуманість пляну і сердечне приняття величезної скількости гостей урядовими чинниками і цілою Прагою (на загальний зізд приїхало яких 4.000 делегатів).

Д-р Дм. Пасічник.

Нобіле і міжнародній суд чести.

Шведський дослідник Фревхен поміщує в „Політікен" статтю, де домагається, щоби Нобіле станув перед міжнародним судом чести. Той суд повинен відповісти на такі питання:

1) Чи воздушний корабель, на якому їхав Нобіле, був настільки підготовлений, що міг вибиратись на бігун?

2) Чи розпорядки, які дав Нобіле після катастрофи були доцільні і чи вільно йому було першому покинути залогу?

3) Чи Нобіле своїми неправильними та суперечними виясненнями не наразив на небезпеку рятункової експедиції і чи не збільшив непотрібно їх кошти?

Кооперативне свято в Стрию.

Посвячення власного дому П. С. К.

Дня 15. ц. м. відбулося в Стрию посвячення нового дому „Повітового Союзу Кооператив", получене з кооперативно-господарським святом. Обі ці події є доказом, що енергійні одиниці нашого повіту стараються кооперативними засобами добути населення з економічної нужди. Свято почалось польовою Службою Божою, яку відправив о. мітрат Базюк на майдані при церкві. Підчас неї співав хор зі села Конюхова, з гарною музикою. Відтак відбувся похід кооперативного пласту „Молодого Уладу" і „Чортових Лісовиків" та представників ріжних товариств зі Стрийщини. У ньому взяло участь яких 5000 осіб.

Все це море голов зупинилось перед новою кооперативною будівлею. Посвятив її при співучасти 14 священиків з доокличних сіл о. мітр. Базюк. Промову сказав радник Височанський, підкреслюючи значіння кооперативної організації. Кооперативне свято почалось промовою о. Пеленського з Лисятич. Посол О. Луцький у поетичній промові змалював образ праці „Союзу Кооператив" у повіті. Відтак ішов привіт інж. Павликовського зі Львова і П. Ковалевського, дир. банку з Луцька, який згадав що наші волинські земляки, без огляду на зовнішні перешкоди, беруть собі приклад з галичан. Від „Центросоюзу" промовляв п. Ю. Шепарович, від „Маслосоюзу" інж. Палій, далі п. Мартюк з Копичинець, д-р Шахнович з Бібрки, п. Гарасимович з Косова і селянин Шавараґа, від кооперативи з Нинева Дол. Від усіх установ Стрийщини промовляв адвокат д-р Луженький.

Свято закінчилось забавою учасників у салі „Народнього Дому".

В. Л.

Наглий суд у Львові.

6 обвинувачених перед судом.

Нині, в пятницю, велася спершу боротьба між обороною і прокуратором **за компетенцію суду.** А саме оборона поставила внесення, щоб наглий суд признав себе **некомпетентним** рішати цю справу, проти чого виступив прокуратор. Трибунал по нараді **не прихилився до внесення оборони** і не переказав справи звичайному поступованню. Тому розправа ведеться дальше перед наглим судом.

Другого дня розправи зізнавали перші свідки, а саме поштові урядники **Тустановська і Добростанська** та агент **Вайншток.** У зізнаннях їх було богато цікавого, при чому між зізнаннями перших двох і зізнаннями Вайнштока були великі противорічности. При кінці зізнавали менше важні свідки.

Нижче подаємо хід вчорашньої пополудневої розправи.

*

Пополуднева розправа першого дня зачалася з півгодинним опізненням. В год. 5.30 введено на салю обвинувачених Ординця, Мироша й Евгена Качмарського. Розправа зачинається від пересухання обв. Качмарського.

Зізнання Качмарського.

Обв. **Евген Качмарський** заявляє, що **до вини признається.** Десь на місяць перед нападом приступив до нього один

Відкритий скарб.

Кілька слів про Черче і черчанські води.

Черче, 18. липня 1928.

(Докінчення).

III.

У розмовах зі селянами хотів я дещо довідатися про повстання і минувшину Черча. Однак без висліду. Мені вдалося ствердити, що колись давно село находилося далеко поза нинішнім Черчем на полі „Загумінки". Так називалося й село. На тих місцях іще й сьогодня виорюють деякі речі, надибають фундаменти, а перед кількома літами виорали навіть церковну кадильницю. В околиці, де сьогодня простягається Черче, по переказу мав бути якийсь монастир, жили якісь черці, а відсіля й пішла назва села. Черчанські (місцеві селяни кажуть: чернецькі) цілющі джерела тямлять найстарші мешканці села. З певністю можна твердити, що щонайменше від якої сотні літ тут лікувалися, головно на ревматизм, з якнайкращим успіхом. Були це в першу чергу жиди, навіть з далекої Мадярщини, а опісля місцеві та околичні селяни. Старі селяни оповідають, що ще малими хлопцями памятають, що в тому куті села, яке простяглося над ярком, з якого бють цілющі джерела, скупчувалося до сотні мадярських жидів. Вони жили в хатах і по стодолах. Кожний селянин мав по 2—3 ванни, грів воду з джерел і купав своїх гостей без ніяких лікарських приписів. До Черча тягнули головним чином жиди, бо вони найбільше чуткі на своє здоровля та все стараються його поправити — тимбільше, коли це можна осягнути дешевим коштом. Черчанські води спеціяльними бочковозами забирали й сусідні двори, лікуючи підірвану всякими недугами шляхту. В пуківському дворі перебував якийсь зломаний недугою француз, якого на ноги поставили аж черчанські купелі, хоч він бував передтим і безуспішно лікувався в ріжних світових купелевих заведеннях. Такий первісно-примітивний спосіб використування лічничої сили черчанських вод тривав майже аж до світової війни.

В 1904 р. в околицях Рогатина відбувалися великі тзв. цісарські маневри. Військові лікарі звернули увагу на черчанські води. Набравши води у пляшки, вони відїхали після скінчених маневрів у свояси. За якийсь час громада одержала з Відня пропозицію відступити віденській компанії на експльоатацію ярок з джерелами і громадським оболонням спершу на 30 літ, а опісля на 26 на таких умовинах: Громада відступає ярок з джерелами і громадським оболонням (на якого просторі тягнеться боровина) віденській компанії та доплачує 6.000 К. на направу громадських доріг. Компанія будує заведення на великий розмір з потрібними побічними будинками, пансіонами то-що. Після 30-ти літ (в пізнішій пропозиції спущено на 26 літ) ціле заведення з усім майном переходить на власність громади. Тодішній війт Федько Гладун усіми силами намагав, щоби громада згодилася на цю пропозицію, вказуючи на користи, які з того матиме село, але громадська рада не погодилася.

Після цього інциденту все вернуло до старого ладу. Місцеві селяни і перед війною, і після війни — зробили собі своєрідний промисл з черчанської води. Вони везли її в бочках до Рогатина і інших околичних містечок і там продавали жидам по 3 К., згл. 3 зол. за бочку.

В 1925 р. в Черчі заносилося на завязання селянської спілки для правильнішої експльоатації мінеральних вод. Тринацять (13) черчанських господарів зложило менш більш по 10 зол., маючи на меті на морґові оболоння збудувати лазню та в ній поставити кілька кабін для свого села і сусідніх сіл. Однак уже на самому початку в спілці повстали непорозуміння, спілка розвязалася і справа впала.

Два роки пізніше, на початку 1927 р. знову виринула справа правильної експльоатації черчанських мінеральних вод. З приходом до Черча на управителя школи п. Петра Бігуса висунув ту справу наново нач. громади п. Василь Гладун. Переведено частинну аналізу черчанських вод д-ром Музикою й інж. Кандяком, на якої основі видали лікарське оречення доц. д-р Сабатовський і почесно відомий наш лікар д-р М. Паньчишин. Опісля створено селянську спілку з 6-тьох та за зложені і позичені гроші впорядковано 4 (чотири) джерела (всіх джерел є до 30), вибудувано гарний купелевий будинок на сірчані і боровинові купелі з 17 кабінами, переведено в селянських хатах потрібні адаптації на прийом гостей і минулого року пущено в рух черчанське заведення.

IV.

Цього року відбувається другий з черги сезон. Поки-що мало гостей в Черчі. Всього до 50 осіб, а з того понад 40 українців, а решта жиди. Минулого року гостей було далеко більше з відворотним відношенням між українцями і жидами, яких було до 80 прц., а українців 20 прц. Жиди в цьому році дискретно бойкотують Черче. Ще зимою у львівській сіоністичній „Хвилі" появив-

чоловік в „Соколі III“. і намовляв його вступити до УВО. Обв. до організації ще не належав, а мав вступити до неї аж після вдатного нападу на почту. На почті обв. мав надавати пакунок, а після того мав вийти, що було знаком для інших, які мали ввійти до середини. Так і сталося. Обв. прийшов на почту к. год. 5.45 попол. і надавши пакунок, вийшов. У цім моменті всі інші ввійшли до середини, небавком почувся крик — і всі кинулися до втечі до авта. Перший скочив до авто обв. По дорозі почавши від ул. Шимоновича всі поволи стали вискакувати. Револьвери полишено йому і Мирошеві — по два. Обв. свої два револьвери передав у течці братові Романові (який ніякої участи в нападі не брав), щоб він їх десь сховав. Обв. брав участь у нападі, бо хотів бути членом УВО, а це була передумова його прийняття.

На запит радн. Ангельського обв. каже, що не знав особисто того члена УВО, який його намовляв вступити до тої організації, що радн. Анг. каже запротоколувати. Обв. признається, що мав револьвер, який йому й іншим видано на те, щоб могли боронитися з разі погоні за ними. На пит., скільки осіб увійшло до середини почт. уряду, обв. каже, що трьох або чотирьох.

На запит прок. обв. каже, що вчився приватно до 6-ої кл. гімн. Револьвери передав братові, якого стрінув на кульпарківській дорозі. Братові не згадував нічого про напад.

На запит д-ра Старосольського обв. каже, що зі школи виступив тому, бо не мав з чого заплатити шкільної оплати.

Зізнання Плахтини.

Обв. **Іван Плахтина до вини почувається.** Перед місяцем дістав повідомлення від команданта УВО, що має бути напад на почту. Напад назначено на 3. липня, 6. год. вечером. Обв. мав за завдання стероризувати возьного і більш нічого. Револьвер мав свій, бо кожний член УВО має свій власний револьвер. Коли обв. увійшов до середини, побачив, що той, що надавав пакунок, стероризував уже возьного револьвером, який тримав уже руки до гори. Обв. виняв тоді свій револьвер і станув біля возьного, а той, що надавав пакунок, пішов дальше в середину. Після невдатного нападу інші учасники втікли автом, а обв. пішов свобідно ул. Сиядецьких і потім поїхав трамваєм.

На запит радн. Ангельського, чи тим, що надавав пакунок і стероризував возьного, був обв. Качмарський, обв. каже, що не пригадує собі. На запит прок. обв. каже, що не забрав від почт. урядничим Любінецької 19 зол. і 51 сот., бо це було навіть неможливе при його функції.

На запит д-ра Стронціцького обв. заявляє, що був членом УВО і складав присягу, по думці якої не можна було видати нікого з товаришів, бо за це грозила смерть. З доручення тої організації брав участь у нападі.

Зізнання Скіцького.

Обв. **Евген Скіцький признається теж до співучасти в нападі.** Був членом УВО і виконав тільки її приказ. До організації належав від 3 місяців. Обв. мав за завдання покликати авто, що він і зробив, діставши заздалегідь число авта (115). Шофер Штокало був його знайомий з промислової школи. Коли приїхали на місце, обв. висів і проходжувався вздовж ул. Сиядецьких. Хто були учасники нападу, обв. не знав. Він тільки бачив, як зараз по 6. год. вибігло на вул. Сиядецьких 4—5 людей, що вскочили до авта і поїхали в сторону вул. Потоцького. Обв. пішов на долину в сторону вул. Коперника, звідки поїхав трамваєм до дому.

Предс. відчитує зізнання обвинуваченого в слідстві і питає, чому вони ріжняться від того, що він зізнає нині. Обв. заявляє, що зізнання на поліції зложив під впливом побоїв. У суді говорив також само, бо боявся, що його в противнім випадку відішлють знов на поліцію, де його знову стануть бити.

На запит радн. Ангельського обв. каже, що приказ дістав від команданта організації, того самого, що втягнув його до УВО. Як обв. замовляв авто, то не казав нічого до шофера. Як приїхали на вул. Сиядецьких, то обв. казав шоферові стати, що він і зробив. Більше нічого не говорили.

На запит д-ра Волошина і д-ра Глушкевича обв. каже, що мав поручення пильнувати, аби авто могло бути кожної хвилі в русі й аби хто до нього не всів. Обв. чується винним остільки, що виконав наложене на нього завдання, але не уважає своєю виною саму приналежність до УВО. Зі свого вчинку не міг і не думав мати ніякої користи.

Останній зізнавав сьогодні обв. Ів. Штокало.

Зізнання Штокала.

Обв. **Іван Штокало до вини не признається, до УВО не належав.** Був тільки членом Т-ва „Луг“, але й там не заплатив вкладки і туди не заходив. Він оповідає: Десь на три тижні перед нападом на почту сів на його авто Ординець і вони поїхали через ул. Сиядецьких до „Сокола III“, при вул. Городецькій. До них присілися були по дорозі ще дві особи. В день нападу на попереднє доручення Ординця обв. заїхав разом зі Скіцьким у сторону вул. Сиядецьких, на якій вони опинилися. Мотор був увесь час в русі. По якімсь часі Ординець і ще мабуть три особи вийшли з брами і скоро всіли до авта та казали їхати в сторону вул. Потоцького. На розі вул. Шимоновичів вискочив один з подорожних, а інші висіли аж у полі. За цю їзду заплатив обвинуваченому Ординець 1 доляра. Коло год. 7.30 того самого вечера обвинуваченого вже арештовано.

Предс. відчитує зізнання обвинуваченого в слідстві, в яких він м. ін. заявив, що обв. Ординець признався перед ним, що він брав участь у нападі на українську гімназію. Тепер обв. це відкликує, кажучи, що це підсувала йому поліція, але того він не казав.

Обв. про плянований напад на почту не знав нічого. Авто тримав у поготівлю, бо так казав йому Скіцький. Так буває часто, як гості хочуть відразу їхати дальше і не тратити часу.

При кінці ставив низку запитів д-р Глушкевич, вияснюючи всі подробиці, звязані з їздою Штокала в памятному дні 3. липня 1928.

На тому четвергова розправа скінчилася пізним вечером (год. 8.45).

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

На початку розправи повідомив д-р Ганкевич трибунал, що від нині обв. Ординця боронить д-р Старосольський, обв. Мироша — він, д-р Ганкевич, а обв. Качмарського — д-р Прислопський Нестор, який представляється трибуналові. Оборонці інших підсудних незмінені.

Боротьба проти компетенції суду.

Після того забрав іменем оборони слово д-р **Глушкевич,** який заявив:

Зголошуємо закид некомпетенції наглого суду з таких формальних причин: 1) оголошення наглого суду не переведено формально під звуки бубнів і труб, на що просимо покликати свідків: б. през. Наймана і всіх його заступників (вичисляє); 2) наслідком спізнення речинця доходжень прокураторським урядом, бо прокуратура довідалася про все 4. липня, а вчора 18. липня скінчено дохоження і поставлено внесення на наглий суд, коли не мало бути зроблене най пізніше 17. ц. м.; 3) також суд спізнився, бо повинен був зібратися найпізніше 18. ц. м. рано, а не аж 19. липня (15 днів з лишком від часу, як про напад довідалася прокуратура).

Другий з черги забрав слово обор. д-р **Старосольський,** який сказав:

Прилучаючись у цілости до виводів мого передбесідника, заявляю, що з донесень поліції і з однозгідних зізнань обвинувачених виходить, що обвинувачені належали до УВО, яка поставила собі за мету зі зброєю в руці відірвати Сх. Галичину від Польщі. Не може бути ніякого сумніву, що вчинок підсудних був виконаний з доручення і на приказ УВО. Цей учинок можна кваліфікувати тільки як злочин з § 58 к. з. (державна зрада — намагання відірвати частину від цілости), тому він не підпадає компетенції доразового суду, тільки компетенції звичайного суду. Перед нами тільки один учинок і в цьому не може бути ніяких сумнівів: це вчинок на приказ нелегальної революційної організації, а це значить, що тут є тільки знамена державної зради і нішо більше.

Підсудні своїм учинком не думали добитися ніяких користей особистих, не думали на ніким мститися, мали тільки одну мету: виконати приказ УВО.

Відповідь прокуратора.

У відповіди на внесення забрав слово прок. **Сивуляк,** який сказав:

На перший закид оборони відповім, що розпорядок про наглі суди оголошено як слід, що підніс і предсідник на початку розправи. Щодо речинця наглого суду, то прокуратура зазначує, що вона довідалася про напад 4. липня, отже про спізнення речинця нема мови (?).

Закид д-ра Старосольського, що наглий суд є некомпетентний, не має основи. Твердження підсудних, що вони ділали на приказ УВО, є зовсім голословні.

Репліка оборонців.

Забрав знову голос д-р **Глушкевич.** Відповідаючи прокураторові, цитує дотичні закони з 1853 р., згл. з 1873 р., в яких сказано виразно, що доразове поступовання мусить відбутися найпізніше до 14 днів від дня, в якім прокуратура довідалася про справу. Отже тут справа ясна, що прокуратура спізнилася щонайменше на 24 години, а в дійсности ще більше, бож прокуратор, як і ми всі, довідався про цей напад 4. липня рано з газет.

При кінці забрав іще слово д-р **Ганкевич** і просив ствердити, що в актах поліції вже з самого початку виразно зазначено, що це члени УВО. Дальше під фо-

---

ся допис з атаками на черчанських селян, закидуючи їм антисемітизм з тієї причини, що хтось вибив вікно черчанському жидові Беркові Крігові. Є це єдиний, правду кажучи: бідний жид, що ще втримався в Черчі. Живучи на клаптику поля, він займається ще й покутною торговлею, скуповуючи від голодних на готівку хлопців збіжжя, кури тощо. Розуміється з огляду на походження товару та бажаючи якнайбільше заробити на слабкому торговельному обороті, він платить дуже мало. На цьому підкладі від часу до часу приходить до прикрих інцидентів між купуючими і продаючими, що звичайно кінчаться вибиттям шиб, або іншим подібним актом пімсти. Рогатинські жиди перетворюють ці збиточні порахунки в „антисемітизм“, бють на трівогу і відвертають жидів від черчанського купелевого заведення. Очевидно, того, що ті порахунки не є нічим новим та що управа громади їм протиділала, ставлячи варту біля хати Кріга, сіоністичні дописувачі не згадують.

Ясно, що не цей „антисемітизм“ є причиною жидівського бойкоту, тільки факт, що черчанські селяни не спішаться допустити жидів до спілки в експльоатації мінеральних вод і до торговельної „обслуги“ купелевих гостей. Черчанське заведення все ще є примітивом, хоч і не первісним. Воно не може розбудуватися за відсутністю більших капіталів. Жиди пропонують більший грошевий вклад, але тільки на правах спільників заведення, а не звичайних кредиторів. Черчанські селяни-спільники, хоч як їм важко, не даються зловити на цей приятельський гачок. Одночасно деякі жиди бажали би набути хоч кусень грунту, щоби в Черчі виставити свої ресторани. Годиться згадати, що напр. багатий жид зі Стрілиск Нових Авербах за невеличкий кусень города пропонував господареві Дмитрові Стекові 800 дол. Селяни не поступаються перед жидівським напором, і це, а не неіснуючий „антисемітизм“, є причиною жидівського бойкоту. Той самий Авербах минулого року незвичайно високо ставив прикмети Черча, а цього року дискваліфікує черчанські мінеральні води і силу їх цілющого ділання.

Тому нашим обовязком звернути увагу на Черче і підтримати та розбудувати цей наш осередок. Не вважаю себе компетентним висловлюватися про силу і наслідки черчанських купелів. Цікавих відсилаю до авторітетної статті д-ра Т. Бурачинського та лікарської комісії, що з рамени нашого лікарського товариства перед трьома тижнями відвідувала Черче. Я міг би лише покликатися на лаїків: селян й інтелігентів, що на власному організмі відчули благодатний вплив черчанських вод і купілів. Всі вони одноголосно з подивом і вдячністю висловлюються про Черче. Минулого року тут був такий випадок, що селянка, яку знесено з воза, зовсім обезсилену і підірвану ревматизмом, з музиками прощала Черче після 6-тижневого лікування. Одначе і не зовсім хворі, себ-то ті, що бажають спричинити регенерацію організму через переміну матерії, повинні завитати до Черча на 3—4-тижневий побут. А вкінці чому ми не малиб створити в Черчі свого вакаційного осередку — тимбільше, що Черче находиться в рівній віддалі від Львова, Станиславова і Тернополя. Хоч тут поруч купелевого будинку, знаменитих мінеральних вод і благодійних купелів нема ще комфортних (і розуміється дорогих) пансіонів та ресторанів, хоч Черче є ще примітивом як купелевий осередок, то все таки це примітив додатній. Черче має гарні й чисті селянські хати, навіть комфортні, з вокованими підлогами, простою, але гарною й вигідною обстановкою. Тут зайві коштовні одяги і не потрібно робити зовгів на всі ті „фанаберії“, яких вимагають розрекламовані купелеві місцевости. Черче не лише пригоже як купелева місцевість, але й як відпочинкове місце.

Під теперішню пору Черче може помістити до 300 гостей (тепер є до 50) та легко видати денно до 200 купілів. Хата в Черчі на особу коштує до 40 зол., на два і більше осіб або на сімю від 50 до 60 зол. В селі є дві кооперативи (головна і філія), з того одна біля заведення, де все потрібне можна купити. Хто не хоче вести хати, може харчуватися у місцевого управителя школи, згл. в ресторані, який управа заведення відчиняє з днем 20. ц. м. Пересічний одномісячний кошт побуту в Черчі разом з купелями виносить на особу 200—250 зол., на сімю 300—450 зол.

Благодійність купелів і мінеральних вод, дешевизна побуту та змагання створити з Черча чисто український осередок повинні спрямувати нашу громаду до своєї, тепер єдиної купелевої місцевости. Памятаймо, що Черче є великим скарбом. Не даймо вирвати його собі з рук і в будучині викинути поза нами, як це сталося з багатьома купелевими осередками на нашій землі.

Ф. Федорців

По широкому світі.

Завдяки посередництву Кельоґа зліквідований конфлікт між Чіле і Перу. Після 17 літ перервані зносини між обома республиками увійшли знову на шлях дипльоматичних взаємин.

Німецько-польські торготорговельні переговори будуть відновлені 10. вересня.

Степан Радіч трохи подужавши, помістив гострі статті в партійних денниках, де прирівнює хорватську справу до ірляндської.

Чеський уряд вніс перед парлямент проєкт закону про обезпечення та пенсії для приватних службовиків, між ними і журналістів.

У Відні відчинений співацький фестіваль, на який приїхало 200,000 осіб, головно з Німеччини.

Офіціяльна грецька агенція заперечує часописним звісткам про те, що опозиційні партії рішили бойкотувати найближчі вибори до парляменту, невдоволені новою виборчою системою.

Театри.

Міський великий театр:

21-го г. 7·30 „Помста Йонткова“, опера.

Міський „Театр Новин“:

21-го г. 8·30 Нова програма „Qui pro quo“ п. з. „Типи“.

КІНА.

„Палас“: „Автом за щастим“.
„Лев“: „Що може жінка“.
„Аполльо“: „Муж без шлюбу“ і „Донька сатани“.
„Фатаморгана“: „Велика парада на морі“ і „Хресний шлях жінки“.
„Байка“: „Люди й звірюки“.

Біржа.

Гроші.

Американ. долляр 8·87·50—8·88·00, канадійський доляр 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·66—0·27·00, австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·50—0·06·00, французький франк 0·35·00—0·35·25, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінґів 43·40·00—43·60·00, радянський червінець 25·00—25·50.

тографіями підсудних, що долучені до актів, є всюди напис: політичний (VI. бригада). А з незвичайно скрупулятно переводженого слідства сл. суддею і з цілого совісно зібраного матеріялу виходить недвозначно, що ця справа — чисто політична і так вона представлена в усіх актах слідства. З тих причин вона не може підлягати компетенції доразового суду.

Трибунал признає компетенцію доразового суду.

Після того трибунал пішов на нараду, з якої вернув по 20 хвилинах. Під загальне напруження салі забрав слово предс. ст. ради. **Маліцький** і заявив, що трибунал рішив

не узгляднити внеску оборони.

Опісля мотивував коротко рішення трибуналу, який станув на становищі, що напалу доконано с метою грабунку, без уваги на те, на яку ціль були призначені гроші. На тому становищі стоїть прокуратура. УВО може мати ріжні цілі, але напад на почту є грабунком, а це вистарчить, щоб цей учинок сквалїфікувати як поступовання при помочі доразового суду. Не зміняє в нічому справи навіть якби принята, що обвинувачені були членами УВО і ділали з її доручення. Доразові суди на тутешнім тереці оголошено своєчасно і як слід.

Після того зарядженo [illegible] павзу.

Зізнання свідків.

По павзі зачалися переслухування свідків.

Перша зізнавала св.

Міхаліна Тустановська,

почтова урядничка й управителька почт. філії ч. 13. при вул. Глибокій.

Після зложення присяги св. заявляє, що в тому самому уряді працює від 13 літ. Управителькою тої почти є св. від 1924 р. У дні нападу весь персонал (5 осіб) був присутний в бюрі. Готівки було в тім дні 49,400 зол. Крім того були невеликі суми в підручних касах у кожного з урядовців (самих жінок).

Св. описує потім подрібно напад на почту, який по її словам відбувався так: Св. сиділа на своєму місці біля каси і робила останні обчислення, бо треба було передавати касу. Нараз вбіг один молодий чоловік до салі і приложивши їй револьвер до грудей, домагався настирливо грошей. В тім самім майже моменті вбіг 2-ий чоловік в масці і приложивши револьвер свідкові до голови, домагався теж грошей. Св. стала кричати з усіх сил: „Ратунку, поліція!“ — і заслонила собою касу (шуфляду). В тім моменті інші почтові службовики стали теж кричати, а одна (Ковальчуківна) зімліла. Агент Вайншток, що був ще на почті випадково, сховався за шафу, а потім скочив до вікна і вибивши його, став кричати на вулицю. На запит, кого св. з присутних пізнає, св. вказує на обв. Штокала (шофера) як того, що перший скочив до неї з револьвером. Як другого, що приложив їй револьвер до голови, пізнає обв. Мироша, який по її заподанням був у масці. Опісля каже по довгій надумі і під притадки членів трибуналу, що тим першим був не Штокало, але Скіцький.

Кого вкінці пізнає генеральний свідок?

На запит д-ра Ів. Волошина, по чім св. пізнає Скіцького, св. каже, що по всім, а зокрема по вигляді лиця. Св. пізніше вже рішуче обстоює, що тим першим був Скіцький. Другим був Мирош.

На запит д-ра Ганкевича дотично вражінь свідка, св. каже, що її враження були відразу такі, що це були не фахові бандити, а якісь припадкові. Св. усвідомила собі потім, що напасники були далеко більше зденервовані, як вона і її товаришки. Агент Вайншток, як свідок рішуче подає, вибив шибу і став кричати на вулицю, як напасники вже були втікли і нікого з них в уряді не було. Всіх напасників, по заподанню свідка, було мабуть 7, але вона бачила тільки тих двох, що були коло неї. Оба напасники були коло свідка всього кілька секунд. Ні її ні її товаришок ніхто з напасників не тикнув хочби на волос.

На дальші питання обор. д-ра Глушкевича св. каже з натиском, що притомности не стратила ні на хвилю, не боялася сама нічого і страху не мала, тільки боялася за гроші. Коли напасники приложили до неї револьвери і станули біля неї, вона дивилася на них так самопевно, що була і є переконана, що вона їх поборола („поконала“) своїм певним виглядом.

Рідка сцена в суді.

Після виведення свідка з салі обор. д-р Волошин просить трибунал помішати всіх обвинувачених на їх місцях і казати піднести їм ковніри. Опісля введено знову свідка до салі і вона пізнає знову як першого Скіцького, а як другого — Мироша. На запит д-ра Ганкевича св. каже, що другий мав у часі нападу темні окуляри і маску, але з якого матеріялу була та маска, св. не в силі сказати.

На цьому скінчилося переслухання першого й найважнішого свідка.

Черговий свідок

Казімера Добростинська,

урядничка почти при вул. Глибокій, теж заприсяжена.

Зізнає, що на філії почти ч. 13 працює від 1925 р. Від початку липня була при ла- стах, при чому розпоряджала щодня го- тівкою в сумі 500 зол. Заявляє, що по пер- шім є все на почті більше грошей. Потім описує сам напад, в чому загально годить- ся з попереднім свідком, з тим, що не ба- чила, бо була в другій кімнаті, чи другий приложив управительці револьвер до го- лови і взагалі не бачила, що він робив, як і не знає, чи мав маску. Св. пізнає теж як першого Скіцького, а як на другого вка- зує на Мироша, при чому зазначує, що щодо нього вона непевна. Другий мав о- куляри, мабуть в темній оправі, перший був у плащі і мав якусь шапку.

На запити д-ра Ганкевича і д-ра Старосольського св. заявляє, що напасники не робили страшного враження і вона та її товаришки не мали більшого страху. Почт. урядничка Ковальчуківна, їх товаришка, крикнула на вид першого, який увійшов до салі з револьвером і кричав: „Дай певьон- дзе!“, що це якийсь варіят. Таке було вра- жіння в першім моменті.

Третій св.

Леопольд Вайншток,

інкасент оплатної фірми Льош при Батгарській ул., заприсяжений.

[illegible] що прийшов звінкасувати рати [illegible] трьох почт. урядничок. В одній моменті почув шум в сусідній кімнаті і на[illegible] побачив 4 людей з револьверами при [illegible] з урядничок. Один з напасників [illegible] і свідкові револьвер до грудей та домагався грошей. Св. відтрутив [illegible] рукою, скочив до вікна, вибив шибу і став кричати на вулицю: „Поліція, ратуйте!" Коли оглянувся, нікого вже не було. Ліна Ковальчуківна, як св. зізнає, не вміліла, тільки сховалася під лавку. Св. заявляє, що мав звінкасованих 25 дол. і вони йому пропали. Св. не бачив, аби [illegible] хто ті гроші вирвав, тільки, як о[illegible], грошей уже не мав. Св. пізнає [illegible] Мирона і каже, що він був у масці і в шапці. Він (Мирон) був з револьвером при урядничці почти: хто був ще при ній, св. не бачив. Узагалі св. більше нічого не пізнає, не може також сказати, чи в моменті, коли вибивав шибу, мав ще свої гроші в руках. (Тут заявляє прокуратор, що ті гроші знайшлися...). Св. [illegible] прилучається до доказового поступовання, хоч своїх 25 дол. не дістав. На запит предс. св. признається, що дуже боявся.

На [illegible] д-ра Ганк., який питає, яким чином св. зробив з двох напасників аж чотирьох, хоч попередні свідки під присягою зізнали, що було тільки двох і чи то правда, що сховався за шафу, св. каже, що було цілком певно чотирьох учасників нападу, а за шафу він не ховався. Того, що йому приложив був револьвер до грудей, св. пізнав би ще нині, бо він був у нагортці.

Цей свідок зізнавав узагалі дуже самовпевнено і робив враження чоловіка з фантазією і відважного — перед судом...

Дальші свідки.

Св. **Агафія Русовська**, сторожиха при вул. Снядецьких 4 боронилася довго перед присягою, а вкінці заприсяжена, зізнає, що бачила, як через подвір'я втікало 3 напасників з револьверами в руках. Чи було їх більше, не знає. Люди казали, що їх було 5, а навіть 7. Більше нічого св. не бачила.

Св. **Марія Семкович**, літ 17, кравчиня, заприсяжена, зізнає, що знає шофера Штокала. Критичного дня побачила його авто коло год. 5.30 попол. на вул. Снядецьких 6. Штокало їй тоді уклонився. Більше нічого не знає, тільки пізніше чула про напад.

Св. **Ірина Степюк**, літ 20, кравчиня, гр.-кат., заприсяжена (по польськи) зізнає, що бачила теж авто Штокала при вул. Снядецьких ч. 6. Бачила і його, а позатим більше нічого не знає.

На тому скінчилася вчорашня розправа. Продовження розправи — в суботу, год. 9 рано.

Ріжні вісти.

ПОС. ПАТЕК БУДЕ ВІДКЛИКАНИЙ.

„Газ. Поранна — 2 гроше" приносить вістку про відкликання польського посла при уряді СРСР Патека. Його приділять до служби в централі мін-ства закордонних справ. Рівночасно відбулися би ріжні зміни в дипл. становищах.

ІНТЕРВЕНЦІЯ ДЕРЖАВ У КОВНІ.

„Ной Фр. Пр." подає, що посли Англії, Німеччини і Франції інтервеніювали в справі литовсько-польських взаємин.

НІМЕЦЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКІ ВЗАЄМИНИ

Німецько-більшовицькі взаємини, без уваги на оферти більшовицької преси, досі не вияснені. До Берліна приїздить нім. амбасадор у Москві Брокдорф Ранцав, щоби здати звіт із положення та засугерувати німецькому урядові внесення, які випливають із донецького процесу. Рівночасно западе рішення щодо евент. відновлення торговельних переговорів, які нім. сторона перервала наслідком донецького процесу.

АМЕРИКА ЗА ПРИСТУПЛЕННЯМ СРСР ДО ПАКТУ КЕЛЬОГА.

Вашингтонські політ. кола вважають за конечне, щоби СРСР прилучився до пакту Кельога. „Таймс" зазначує, що лista сигнатаріїв не буде тепер збільшена, одначе кожен нарід може прилучитися до пакту, складаючи односторонню заяву. СРСР міг би використати цей спосіб і тимсамим оминути [illegible] порушування ріжних зрадливих [illegible] і т. п.

РЕАКЦІЯ В МЕКСИКУ.

Президент Мексику Калес зарядив частинну мобілізацію мекс. армії. У відозві до населення каже Калес, що це для остаточного здавлення католицької революції. У відозві, підписаній всіми членами уряду, сказано, що злочинний клир треба знищити. Калес не виходить із свого замку. Його пильнує цілий батальон війська. З краю доходять вісти про переслідування католиків. Проєкт переведення в серпні нових виборів президента закинено. Скличуть мекс. конгрес на надзв. засідання, щоби продовжив урядування Калеса на 2 роки. Підозрівають, що ініціятиву до вбивства Обрегона дав міністр торговлі Моронас, хоч він не був його політ. ворогом. Обрегон хотів скасувати гром. автономію, тому зразив собі робітничу партію. Тому, що Моронас належить до тої партії, підозрівають його як морального спільника вбивства Обрегона. Моронаса вважають також ворогом церкви, ще більшим ніж Калес.

В краю йдуть дальші арештування у звязи з убивством Обрегона. Вбийник Обрегона зажадав, щоби його негайно розстріляно. Одначе він не стане перед наглим судом, лише перед звичайним. Досі арештовано 18 осіб, підозрілих в участи у вбивстві Обрегона.

ТІЛО ЛЕВЕНШТАЙНА ВІДНАЙШЛИ.

З Кале повідомляють, що рибальський корабель виловив із моря тіло банкиря Левенштайна, 10 миль від рога Грісль. На руці трупа була привязана бляшка, на якій були дати, що стверджують ідентичність Левенштайна.

ДЕРЖ. ПЕРЕВОРОТ У ЄГИПТІ.

Берлінські часописи подають із Єгипту, що там прийшло до держ. перевороту. Король мав підписати декрет про завішення діяльности парляменту на 3 роки. Кабінет ухвалив постанови про переведення нових виборів. Мають теж знести свободу преси. Уряд заборонив збори опозиції. Кабінет Єгипту під проводом Могамеда Махмуда баші вступає на шлях отвертої диктатури.

Поліція опечатала парл. палату, якої пильнує варта. Уряд вислав сильні відділи війська у місцевости, в яких сподіється нац. заворушень.

ВІДПОВІДЬ ЯПОНІЇ В СПРАВІ ПАКТУ КЕЛЬОГА.

Японський уряд вручив шарже д'афер Зл. Держав у Токіо, Невілеві, ноту, як відповідь на американське предложення в справі пакту Кельога. Японська нота апробує без застережень американське предложення.

ШТРЕЗЕМАН У КАРЛЬСБАДІ.

Мін. Штреземан їде 21. липня до Карльсбаду. Півурядовий комунікат заперечує, начеб мін. Штреземан, що їде на лікування, мав там переговорювати у важних політичних справах із міністрами закорд. справ Чехословаччини і Румунії.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ГЕН. ПРОТОГЕРОВА.

Деякі білгородські часописи подають, що у вбивство болг. ген. Протогерова вмішана є Італія. Навпаки італійські часописи твердять, що вбивство уплановано в Югославії. Аг. Авалл твердить, що плян убивства без сумніву повстав у македонськім комітеті.

До Берліна прийшли вістки, що в Болгарії йде боротьба між поодинокими рев. комітетами (комітаджі). Боротьба ця перейшла на інші політ. групи, так, що прийшло до заг. домашньої війни. Потвердження тих чуток нема.

НОВИНКИ

— **Опікуни новобранців.** Учора переведа слідча поліція труси серед ріжних військових і цивільних осіб, шукаючи у них позваь чи вони не брали участи у надужиттях, стверджених при військових комісіях. Мали ствердити, що деякі бранкові комісії звільняли за гроші здорових новобранців. До цього додають поясненяя, що у Львові, не так само як недавно у Перемишлі, винні є військові, а що старшини впали жертвою хитрощів ріжних посередників. Як це собі уявити, не знаємо.

— **Що може бути сконфісковане.** Перед учора сконфіскувала львівська цензура „Дзєннік Людови" за статтю п. з. „Опінія про Пілсудського та його заміри". Як [illegible] статти була оспівана на [illegible] місця [illegible] корд. справ, що збирає інформації про Польщу з чужини для вжитку преси.

— **Воєвода Голуховський обняв урядування.** Вчора в будинку воєвідства відбулося принимання нового воєводи Голуховського. Авдієнції для сторін визначив воєв. Голуховський у понеділки і пятниці від 12—14 год.

— **Небувалий град** упав 17-го ц. м. на село Журавці (Рава Руська); його грудочки були завбільшки волоського горіха. Град знищив майже зовсім жито, пшеницю, овес і гречку на сотнях моргів.

— **Красуха в Станиславові.** Кілька осіб захворіло тут на красуху (шкарлятину), імовірно заразившись у деяких селах в околиці.

— **Розправа за шпіонажу в Тернополі.** На днях зачинається перед тернопільським карним судом розправа за шпіонажу. На лаві обвинувачених стає 10 українців, у цьому одна жінка.

— **Свинська історія.** Процес проти львівського ковбасника Новака скінчиться завтра. Судовий знавець, що аналізував мясо, яке постачала фабрика Новака, ствердив, що в ковбасах призначених для війська не обійшлось без конини і що вони на загал були на 40 проц. гірші від ковбас інших військових доставців. Судовий трибунал видасть свій присуд також про мешканеву лихву та фальшиву печатку — дві другі провини щодо яких обвинувачують всевладного ковбасника.

— **Мандель — „кубанець".** У Львові арештували визначного діяча на полі „еміграційного" руху: Мойсея Манделя з Варшави, що пропонував недосвідченим дівчатам подружа з метою перепродати їх як живий товар до Америки. Одна з тих „наречених" Дора Кершман повірила, що він виїде з нею до Куби в пошлюбну подорож і вже приїхала з ним... до Львова.

— **Мовчи язичку...** Муссоліні, бачучи плутанину Нобіле в справі „Італії" та загублених нею членів, видав приказ, щоби всі врятовані мандрівники стрималися від якихнебудь інтервю про свою подорож.

— **Осторога для емігрантів.** Жидівське еміграційне Т-во „Езс" остерігає всіх, що хотять їхати транзитом через СРСР до Китаю або Японії, щоби не брали зі собою червінців, тільки чужинну валюту, доляри або фунти. Вивіз червінців з території СРСР заборонений і митні урядовці конфіскують їх подорожнім.

— **До Австралії не пускають.** Цього місяця англійський консулят перестав видавати віз до Австралії. Є це наслідком нового закону, який обмежує права візду для всіх, що не є англійськими підданими. Нові приписи покищо невідомі, а відомо лише, що з Польщі може виїхати що-місяця до Австралії 25 осіб.

— **Сензації дня.** Еспанський король з нагоди посвячення тунелю на франц. кордоні у промові заявляє, що „припинення" конституції в Еспанії тільки... тимчасове. — Болгарська фінансова парляментська комісія підвищила свому королеві Борисові пенсію з півчетверта міл. левів на 6 міл. — Імовірно в Софії так само як у Львові, подорожів трамвай і... вакації. — У Вильні суддя Пшес застрілив у ночі в її хаті акторку Коженьовську; каже, що зробив це з необережности; слідство стверджує, що він хотів женитися з її 15-літньою донькою, а Коженьовська не давала на це згоди.

— **Ріжні вістки.** У Швеції вийшов декрет, що заводить обовязково в середніх школах навчання франц. мови. — Молодший син англ. короля князь Джордж вступив на службу кружляка „Дюрбен" як перекладчик. — На залізничій лінії на французько-еспанськім кордоні Аврeа-Ольрон відчинили святочно новий тунель при співучасти през. Думерґа і короля Альфонса XIII. — У Москві при розгляді шкільних дітей ствердили, що на 58.401 дітей 87 проц. — малокровні, а 27 проц. — хахоточні. — Турецький парлямент мав скасувати титул „паші", що не відповідає республиканському ладові. — Жидівський багач з Ню Йорку Морріс почиває будувати в Букарешті перший хмародер у Румунії 12 поверховий готель. Скандинавський мандрівник Свен Гедін вибирається до середнього Китаю з 4-ма автами. — Міста та містечка над Радою дістають з ріки затроєні риби, тому, що з фабрик, побудованих над її берегами йдуть ріжні отруйні складники.

— **Рекорди.** Французька преса пригадує, що одни зі спортових рекордів Франції здобув колись теперішній президент Думерґ. На 10 літ перед війною був у Франції широко поширений своєрідний спорт: розірвати пальцями якнайбільшу скількість карт до гри, складених в одну [illegible]. У цьому спорті відзначались часто [illegible] і сенатори, в кулуарах своїх палат. Великі успіхи мав Пуанк., що розірвав 58 карт; але його побив великий (нині покійний) автор Люсієн Гітрі (батько нинішнього автора та драматурга Саші Гітрі), що розірвав 66 карт. Але рекорд установив Гастон Думерґ 68 картами. Ще більший „картовий" рекорд осягнув кайзер Вільгельм, який розірвав одну карту Европи. — На розіграних атлетичних змаганнях Франції побив на одну секунду світовий рекорд, пробігу на 800 метрів француз Сер Мертен; його попередником-рекордистом був дотепер німець Пельцер. Мартен поїде боронити свого рекорду на „Олімпіяду" до Амстердаму.

— **Експедиція Бірда.** Америк. летунові Бірдові, що вибирається на північний бігун треба 500.000 долярів. Ліндберг прислав йому 1000 дол. 200.000 дол. Бірд уже має. Він сподівається зібрати до осени „решту". Американські мілїонери заходять довезти, що те, що не вдалось італійцям і шведам, докажуть вони.

— **Смерть мілїярдера.** У Ню Йорку помер у 57 р. життя один із найбільших америк. багатіїв Олександер Пікок, головний спільник „сталевого короля" Карнеджі. Він познайомився з Карнеджі ще як молодець, коли служив у крамниці в Пітсбурґу. Карнеджі купуючи там раз щось, забалакав з молодим продавцем. Виявилось, що він „крави" його батька і на другий день Карнеджі запропонував йому місце в своїх фабриках. Так почалась карієра талановитого Пікока. Він був дуже ексцентричним і про його вигадки нераз писала преса. Раз він улаштував зразкову ферму, де коров купали щодня і чистили їм зуби; другий раз він замовив за 25.000 дол. спеціяльний поїзд для виборчої пропаганди...

— **Нові поля золота** відкрили на Сибірі, в якутській області, у горішнім бігу ріки Колима. З Москви виїхала туди дослідча комісія. На вістку про це відкриття тисячі людей із Сибіру вирушають туди шукати скарбів.

— **Подорож мілїярдерів.** З Ню Йорку виїхало на кораблі „Маєстік" чотирох [illegible] мілїярдерів старого і нового світа: Ендрю Меллон, держ. секретар фінансів Злуч. Держав, його брат банкир з Пітсбурга Уіліям Меллон, Джон Морґан і Чарльз Стіль. Можна (а може й не можна!) уявити собі, як виглядає корабель, на якому вони [illegible]!

— **Німеччина [illegible].** [illegible] німецька преса [illegible] [illegible] [illegible] За останні роки [illegible]

у Німеччині на 1 відсоток від Франції. За минулий рік записали на 400.000 менше уродин, ніж у 1913 р. Коли взяти як міру нормальний зріст населення перед війною, то за останніх 7 літ Німеччина втратила 28 відсотків. Коли такий процес потрівас ще пять літ, тоді зріст народин лупиниться. Преса шукає відповіди на це явище і відповідає: пролетаріят памятає тяжкі літа війни і лякається збільшити свою рідню. Приблизно 800.000 родин у Німеччині не має постійного місця, де могли би жити і тому вони не в силі позволити собі на такий тяжкий багаж як діти.

— **Прогульківці на Маківку,** що вибираються туди в неділю дня 22-го н. м. зволять безумовно явитись цього-ж дня в год. 5.30 вранці у вестибулі головного двірця. Там будуть делегати „Т-ва охорони могил", які видадуть знижкові залізн. білети. Харчі взяти на дорогу.

— **Не кажіть,** що вам не треба життєвого обезпечення. Так говорило вже богато людей, не забезпечувало своєї родини і тому міліони вдів і сиріт живе в нужді. Памятайте про це і обезпечіть свою родину в **Товаристві „КАРПАТІЯ" Львів, Руська 18. І. п.**

— **Про що повинен кожний знати** Дня 14 липня зачалася літна посезонова випродаж взуття **Дель=Ка** Ціни поодиноких артикулів, призначених до цеї випродажі знижені аж до 50%. Варта переконатися, оглядаючи вистави і скористати з такої нагоди. Знижка цін є з приводу цілконитої випродажі складу з тими артикулами. За безцін можна закупити поодинокі пари. Не зводікати з закупном, бо богато є рефлєктантів, які за половину ціни радо купують. Чим пізніше рішитеся купити, тим менша можливість дібрати собі відповідне число.

Оповістки і комунікати.

КОМУНІКАТ.

Видїл Товариства Прихильників Освіти у Львові повідомляє, що н. р. у вересні „Місяці Студента" уладжує збірку на Допомоговий Фонд Студентам. Речинці збірки в поодиноких воєвідствах будуть подані по одержанні дозволів від воєвідських урядів, окремими комунікатами в пресі. Тодіж розсилатиме Канцелярія Товариства всі потрібні формулярі для збірки. За інформаціями просимо звертатися до Канцелярії Товариства, Львів, вул. Супінського 21. Урядові години кожного дня, крім неділі і свят від год. 11—12 перед пол.

ЗА ВИДІЛ Т—ВА:

Володимир Децикевич в. р. голова.

Омелян Дражньовський в. р. секретар.

КОМУНІКАТ.

Видїл Товариства „Студентська Громада" у Львові подає до відома всім своїм членам, що на анкеті дня 20. червня н. р. спільно з Товариством українських техніків „Основою" в справі збірки Товариства Прихильників Освіти в часі „Місяця Студента" вирішено візвати всіх товаришів і товаришок до якнайенергічнішої піддержки Товариства Прихильників Освіти в переведенні збірки. Видїл Товариства „Студентська Громада" пригадує рівночасно, що участь у збірці є обовязкова для всіх членів Товариства, що схотять старатися про приняття до „Академічного Дому" і користати з допомог Товариства Прихильників Освіти, і „Студентської Громади" в слідуючому шкільному році. Речинці збірки в поодиноких воєвідствах будуть подані до відома окремими комунікатами в часописах.

ЗА ВИДІЛ Т—ВА:

Богдан Кравців в. о. голови. **Мих. Добрянський** секретар.

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр дир. П. Карбіневича

Синев. Вижне	22 VII	Маруся Богуславка
Корчин	22/VII	пол. Воскресеніє.
Конюхів	23 VII	Маруся Богуславка
	24/VII	Вій.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.